

10/11. 33 ab 14.10.4
St.
Poštšina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALISCA V LJUBLJANI 1932/33

Dame z zelenimi klobuki

Premijera 9. marca 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAN

LJUBLJANA, NEBOTIČNIK VI. NADSTR.

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 9. marca 1933

Ost:

Dame z zelenimi klobuki

Moj stari kolega in prvi učitelj Skrbinšek bi režiral to zadevo o teh damah, teh starih sestricah povsem drugače. Zagrabil bi, kolikor ga poznam, od one bridke strani, snel bi s palete mrke barve, pastelne... Jaz pa sem urezan drugače in sem storil drugače... Malo groteske, malo ljubeznivosti, malo sentimenta, dosti špasa — in malo, malo solza... Če že ne solza, pardon — vsaj tistega, kar nas spomni na izgubljene nade, mladostne sanje, grobove in pa orumenele liste v pisani mizi... Vsoto tega pa tvori tisto, kar ob težki uri »objokujemo« in kar imenujemo: zapravljeno, pozabljeno življenje...

*

Imenoval bi to veseloigro o damah z zelenimi klobuki — karakterno veseloigro, kajli usode so resnične, niso teatsko pretirane — so teatske, a verjetne... Kdo ne pozna dam, ki nas srečujejo osamele, nam stiskajo roko, dalj kot je navada in povedo, da so nas poznale že takrat, ko smo bili še otrok in da smo imeli čudovite oči... Kdo ne pozna pozabljenk, ki romajo s Pipsijem, s Karotom, Flockom ali Mufijem na vrvi v Tivolske nasade... Kdo jih ne pozna dobričin, ki oddajo vse, samo da zaposlijo dan, da ubeže pred pošastjo, ki imenuje: izgubljene nade... Pa pride pomlad in je jesen in krogotok časov se vrsti — zanje ostanejo pogosto samo litanije in Šmarnice v maju in zgodnja jutranja maša... Svet je izgubil ceno — posvetno je sovražnik... V to matematično vsakodnevno enoličnost ne sme stopiti nič, nihče — niti stvar, niti oseba... Ako pa stopi, potem je življenje teh ljudi, takih ljudi premaknjeno, tla se majo in oni ne vedo ne kod ne kam... Strastno skrivajo svoje navade, strastno jih oktruirajo usiljencem... In vse to je razumljivo, vse to je hudo — vse to je vsebina velikih tragedij, o katerih nihče izvedel ni... Kdo pozna viharje, ki so divjali v teh damah, ko so jim silili lasje v kodre, ko so oči blestele... Nihče... Da, da, questa est la vita, C' est la vie, so ist das Leben... Kako gre tista... zdajle sem se je spomnil:

Gar Mancher endet auf dem Mist
Trotz seinem edelsten Bestreben;
Ich bin zum Beispiel immer noch Jurist
— so ist das Leben!«

Tako je življenje — nihče ne prša za usodo dam z zelenimi, modrimi ali vijoličastimi klobuki...

*

Sicer pa: veseloigra je to in sicer taka, da govore o njej da je bila dve sezoni v Parizu dan za dne na odru... Burkavosti v njej ni, tudi glasnega hohotanja ne... Štiri stare, oh ne, samo zrelejše dame (človek mora ostati dostojen) nastopajo — zelene klobuke nosijo in obleke iz prejšnjega stoletja... Vmes posežeta dva ljubimca... Pravzaprav poseže samo eden, kajti drugi je bivši ljubimec in lahko bi mu rekli »Gospod z zelenim klobukom« — profesor Hyacinte, preganjana, izmučena para — ki ga je pustilo na cedilu vse: življenje in poklic...

Ampak! V vsaki veseloigri, je Ampak, mora biti Ampak, drugače bi zadeva ne šla naprej...

Ta Ampak se imenuje Arletta... in ta...

Zdaj bi moral povedati kako se vsa zadeva suče — ampak to ni moja stvar — to je stvar predstave, igralca in gledalca — zato bi bilo proti vsem običajem...

*

Brez reševanja problemov zabavati, to je naloga teh »Dam...« Ne gre zato, da imajo zelene klobuke — zato gre, da ogrejejo publiko — da pordeče lica — da ostanemo pri barvah — da pozabavajo...

Prof. O. Šest:

Kriza v gledališču

Ako pogledamo notranjščino naših gledališč, nam pove tak pogled popolnoma jasno, komu, kateri publiki so ti auditoriji namenjeni. — Deželno gledališče, sedanje operno je bilo zidano in postavljeno v času, ko je veljal poset gledališča za nekaj izrednega, za nobel in vsa kola lož služijo le imovitejšim slojem. Sto in sto podobnih baročnih, skoraj bi dejal fevdalnih gledališč je v srednji Evropi — arhitektura se je učila tam, kjer so se gledališča zidala — v prestolicah, pri kronanih glavah. — Tudi nemško, sedanje dramsko gledališče, se ne razlikuje v separiranosti od opernega prav v ničemer, čeprav je med zidavo obeh preteklo skorajda dvajset let in je bila 1908. leta že močno razširjena forma ljudskega gledališča. Ampak, Nemci niso hoteli imeti Volks-Theater — vseh tistih 5000 duš je hotelo vsaka zase, biti posestnik lože... kajti saj za množico ni teater...

V tej, rekel bi arhitekturni napaki, vidim en vzrok, ki ovira gledališče vsa leta za dosego širokega razmaha v posetu. V de-

želnem gledališču so bile sicer lože, a onih, ki bi se imenovali lastniki, je bilo malo. Tudi ostalih je bilo malo, in v to dobo pade sijajna Smrekarjeva karikatura o Slovenskem gledališču, ki prikazuje na levi plati začetek predstave z enim gledalcem v parterju — na desni, po prvem dejanju se je pa revež že obesil.

Malo drugačna je bila zadeva z nemškim gledališčem in radi ilustracije ne gre, da bi jo prezrl. Pettisoč Nemcev si je v slovenski Ljubljani gradilo lasten gledališki dom in s tem so si nadeli tudi moralno odgovornost in to gledališče posečali. V to »nobel« gledališče je hodila tudi slovenska publika in oni idealisti, ki so javno v časopisju (Dan, Slov. Narod) žigosali to počelje, so bili v popolnem pravu, kajti med tem, ko je bilo nemško gledališče polno — so zevali sedeži in lože v lastnem, težko pridobljenem in morda še težje vzdrževanem domu. — Ne imel bi proti posetu nemškega gledališča ničesar, niti ugovarjal nebi — a ta ljubljanska slovenska »nobel« publika ni hodila iz kulturne potrebe ali pa morda zato, ker je bilo nemško gledališče po svoji umetniški kakovosti višje stoječe (kar pa ni bilo res) — ne, temveč zato — iz gole senzacije, novotarije, ker se je reklo v tistih časih (morda še danes?), da je vse, kar je nemško, bolj fino. — Preverjen sem, da je zadelo slehernega posetnika Slovenca nemškega gledališča od strani nemške publike globoko preziranje. — Opravičeno! — Kajti reva slovensko gledališče je delalo lahko salto mortale — in je bilo tu zato, da je bilo tu. —

*

Danes je položaj drugačen, bistveno premaknjen. Ne samo pri nas. Danes stoje gledališča za množico 5000 ljudi s cenjenimi sedeži, ljudska gledališča, gledališke bratovščine. Danes ni gledališkega auditorija poglavitni element separirana loža, temveč širok parter, velik balkon in galerija.

Takoj po vojni so naredili obiskovalci gledališč velik chanzes vos places, majhno preseljevanje. Tisto, kar se je imenovalo »vojni dobičkarji, novi bogatini« se je naselilo na boljša mesta, intelektualcu je ostala komajda galerija. — To ni trajalo dolgo in prave notranje koristi tudi ni bilo, čeprav so bila gledališča notorično polna... Danes smo skorajda v normalnih časih — samo, da imajo oni, katerim je gledališče nujna potreba, žal denarja za najnujnejše potrebe.

Kakšna je podoba obiskovalcev in stalnih prijateljev našega gledališča naj pokažejo številke, ki jih je priobčila uprava Narodnega gledališča. V tekoči sezoni ima Nar. gledališče 421 stalnih abonentov in ti se rekrutirajo iz sledečih slojev: 275 uradnikov (državnih in privatnih), 52 učiteljev in učiteljic (med njimi upokojeenci), 26 profesorjev, 11 inženirjev, 13 zdravnikov, 9 sodnikov, 16 zasebnikov, 3 odvetniki, 2 zobozdravnika. Vse te številke se mi ne kažejo niti premajhne, skorajda normalne so, zato pa porazijo dve naslednji: 12 trgovcev, 2 industrijalca! —

Vzdržujem se vsake kritike, povem le, da se govori o Ljubljani z 80.000 prebivalci, da pride na 1000 glav potem takem polovica abonenta s 40 % popustom. Ljubljana je majhno mesto in plačuje ogromno narodnega davka — v Gradcu so gledališče zaprli, pa je večji — a Ljubljana je edino slovensko mesto z velikim gledališčem. — Tisto, kar je zmoglo pred vojno 5000 ljudi — ne zmore danes 80.000. — (Dalje prih.)

Razno

Henry Lyonnnet (1853—1933). V Angoulême-u je preminul v svojem 80. letu neutrudljiv duševni delavec, eden najboljših poznavalcev gledaliških zadev. Podrla so ga leta, napor ... in stiska, kamor je zabredel po krivdi nekih založnikov, ki niso mogli držati svojih zadnjih obvez nasproti osamljenemu benediktincu, nevesčemu v združnih podjetjih.

Lyonnet (s pravim imenom Alfred Copin) je bil med prvimi sodelavci pri listu »Moliériste«, ki ga je izdajal Georges Monval. Priobčil pa je tudi nešteto knjig o gledališčih v Franciji in v tujini, zlasti pa slove njegov »Dictionnaire des Comédies françaises« (1903), 700 strani v četverki. Ob Molière-ovi tristoletnici je objavil zbirko »Premières de Molière«, za katerimi so prišle Corneilleve, Racine-ove, Mussetove, Hugojeve premijere. Dopršil pa ni Marivauxovih premijer niti Goldonijevega življenjepisa, ki ga je mislil priobčiti z. J. Truffierom.

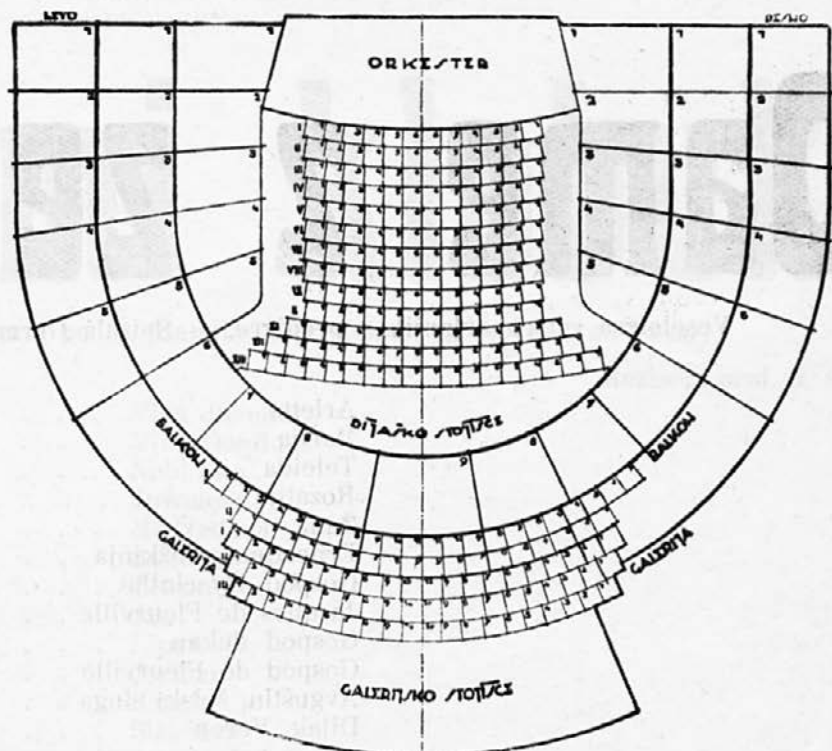
Marljivi ljubitelj Melpomene in Tali je umel domala vse sredozemske govorce. O tem pričajo dragoceni snopiči, polni točnih podatkov kot: *Le Théâtre en Espagne*, *A travers l'Espagne inconnue*, *La vie aventureuse de Cervantès*, *Le »Cid« de Corneille*, *Le Théâtre au Portugal*, *Le Théâtre en Italie* itd.

Javnost ga ni kdo ve koliko poznala, saj se ni nikoli rinil v ospredje. Nastopil je pred občinstvom kvečjemu kot predsednik »mussetistov« ali na kakem propagandnem zborovanju »molierofilov«. Vendar bo obveljala tudi glede njega pri njegovih prijateljih slovesna resnica, ki jo je tako rad ponavljal o svojih pokojni zakonski družici: »Tisti, ki smo jih ljubili in jih izgubili, niso več na mestu, kjer so bili; toda vselej in povsod so tam, kjer smo mi.« A. D.

Dramatizirane »Mrtve duše« je uprizorilo — po triletni pripravi — moskovsko Umetniško gledališče. Dramatizator Bulgakov ni dodal niti ene nove vrstice, čeprav je to Gogoljevo delo popolnoma prekomponirano in premontirano. Znani umetniki igralci so se zopet odlikovali z izredno uspelimi kreacijami in s svojo precizno ubrano igro, ki po njej to gledališče že od nekdaj slovi.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

Dame z zelenimi klobuki

Veseloigra v treh dejanjih, s predigro. — Spisala Germaine in A. Acremont; po A. Hamikovi predelavi prevedel Ivan Cesar.

Režiser: prof. O. Šest.

Arletta	Vida Juvanova
Marija	Mira Danilova
Teleida	Nablocka
Rozalija	Juvanova
Žana	Medvedova
Ernestina, služkinja	Rakarjeva
Gospod Hyacinthe	Železnik
Jacques de Fleurville	Jan
Gospod dekan	Lipah
Gospod de Fleurville	Jerman
Avguštin, šolski sluga	Sancin
Dijak Veron	Slavčeva

Dejanje se vrši v nekem provincijalnem mestu v Franciji.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob pol 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32.—
„ II. - III. vrste	„ 30.—
„ IV. - VI. „	„ 27.50
„ VII. - IX. „	„ 25.50
„ X. - XI. „	„ 23.50
„ XII. - XIII. „	„ 21.50

Lože v parterju	Din 108.—
I. reda	„ 108.—
„ II. reda	„ 128.—
„ III. reda	„ 76.—
„ IV. reda	„ 81.—
Peti ložni sedeži	„ 22.—
I. reda	„ 27.—
II. reda	„ 16.50

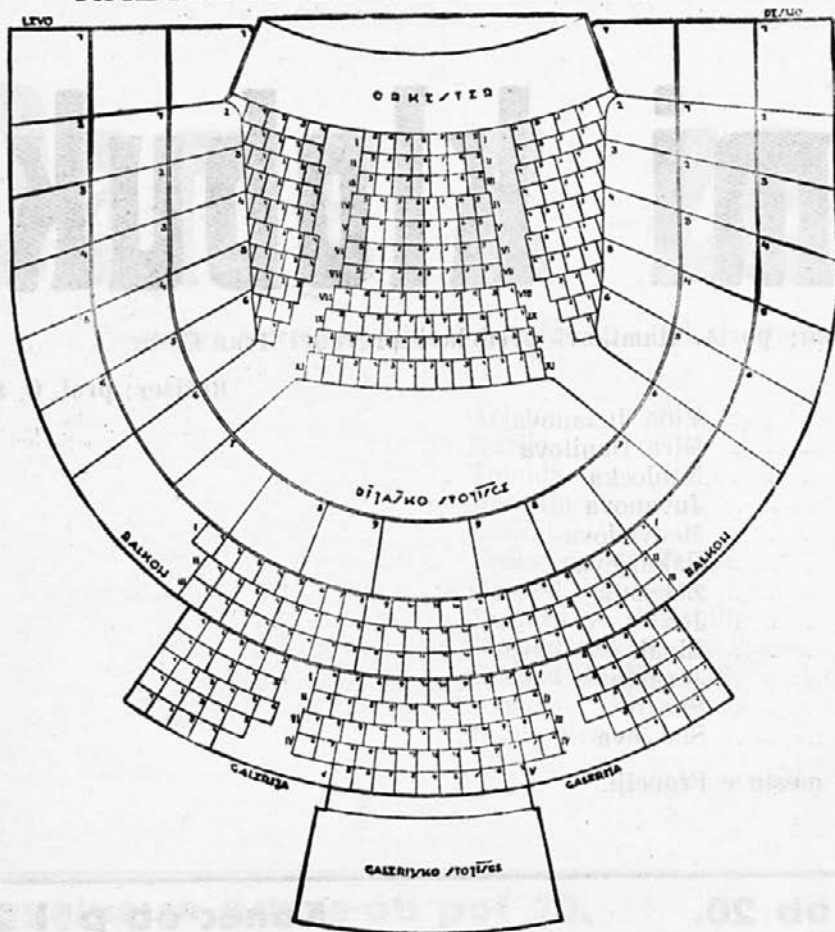
Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21.50
„ II. „	„ 18.50
Galerija: „ I. „	„ 15.—
„ II. „	„ 12.50
„ III. „	„ 10.50
Galerijsko stojšče	„ 2.50
Dijaško stojšče	„ 5.50

Predpisana taksa za penzijski fond je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

MEINL-ova KAVA

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene